

Anf. 153 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Det är nyttigt att få möjlighet att debattera förslaget till statsbudget uppdelat på utgiftsområden, som vi gör i dag. Det gör det möjligt att skärskåda fler budgetposter och vad de betyder för människor och för samhällsutvecklingen.

Samtidigt finns det en del besvärligheter. Vänsterpartiet har som oppositionsparti ett sammanhållet alternativt budgetförslag, men de utgiftsramar som föreslås av oss har fallit i en tidigare omröstning. Därför har vi i den efterföljande budgetbehandlingen i utskotten beskrivit vår politik i särskilda yttranden. Jag vill göra kammaren uppmärksam på att vi även i detta betänkande givetvis har ett sådant yttrande.

När det gäller det aktuella utgiftsområdet, Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering, avviker vårt budgetförslag bara på en punkt, som jag snart ska återkomma till. Men faktum är att det när det kommer till jämställdhet och etablering finns väldigt mycket som vi skulle vilja göra på ett annat sätt – ändra på – och som vi även har förslag om. Det handlar både om perspektiv på den ekonomiska politiken i sin helhet och om konkreta förslag, men många av dem hamnar rent budgettekniskt under andra utgiftsområden.

Herr talman! I Vänsterpartiets budgetmotion Vägen ut ur krisen – en plan för jämlikhet och grön omställning presenterar vi omfattande satsningar på välfärden och på ett reformerat skattesystem. Syftet är att ta tag i de stora faktiska samhällsproblemen i vårt land. Vi måste möta ojämlikheten, som har vuxit snabbare i Sverige än i så gott som alla andra industrialiserade länder, och vi måste skapa förutsättningar för att lyckas med den gröna omställningen.

När politiken inte tar hänsyn till att våra liv är sammanbundna i ett samhälle drar de rika ifrån. Då riskerar välfärden att kollapsa och klimatet att haverera. Men när vi gör saker tillsammans kan vi stärka välfärden, öka friheten för de allra flesta, och lyckas med den nödvändiga klimatomställningen.

I förra årets budgetproposition valde regeringen och dess marknadsfundamentalistiska stödpartier att lägga miljardbelopp på att skattesubventionera hushållsnära tjänster, köksrenoveringar och sänkt inkomstskatt för höginkomsttagare, i stället för att satsa på att säkra välfärdens långsiktiga finansiering eller stärka produktiviteten i den svenska ekonomin. I årets budgetproposition tar regeringen dessvärre den här politiken till en ny nivå.

Vänsterpartiet väljer en annan väg. Vi lägger i stället de stora pengarna på välfärden för att skapa bättre kvalitet, bättre arbetsvillkor, fler arbetstillfällen och inte minst en välfärd som omfattar fler. Vi avsätter cirka 70 miljarder kronor mer än regeringen på reformer som syftar till att bygga ett robust, hållbart och rättvist samhälle för alla. Vänsterpartiet har samma finansiella sparande som regeringen, vilket innebär att våra reformer är finansierade via ökade skatteinkomster som höginkomsttagare och personer med stora förmögenheter och kapitalinkomster får bära.

En fungerande generell välfärd är naturligtvis i praktiken ett centralt element i arbetet för jämställdhet. Ännu tydligare är det att nyanländas vällyckade etablering är starkt avhängig ett generellt, solidariskt välfärdssystem, samt av en aktiv arbetsmarknadspolitik, som regeringen och samarbetspartierna dessvärre grovt har misskött och misshandlat. Det återkommer vi till senare i veckan här i kammaren.

Men, herr talman, den budgetpost där vi har ett annat förslag på det här utgiftsområdet rör frågan om det som kallas för amnesti för de ensamkommande unga som har varit i Sverige i mer än ett år. Jag säger amnesti, för att det är ett vedertaget begrepp som också används av den stora, folkliga, humanitära rörelse som påminner om villkoren för denna grupp av invånare i vårt land. Ett annat begrepp man skulle kunna använda är regularisering. Det handlar alltså om att ge en rimlig legal status till människor som är här, som studerar och arbetar här, som talar svenska, som har sina liv knutna till det land som vi alla är en del av.

Samtidigt är detta en grupp som återkommande beskrivs i termer som närmast påminner om mellankrigstidens oförblommerade rasism. Det är ett samhällsproblem som är större än vad vi hinner tala om i dag. Det handlar om att vissa människor ska man liksom kunna säga vad som helst om, och snart också behandla hur som helt. Detta är heller inte är något löst ölhallsprat utan officiös prosa från de högsta av samhällets kommandohöjder.

Men låt oss komma ihåg vad amnestiförslaget handlar om i sak. Det handlar om att vi som lagstiftare bör ta vårt ansvar för den situation av inhuman rättsosäkerhet som beslut av Sveriges regering och riksdag har skapat.

Majoriteten av de ensamkommande har kommit till Sverige som barn för att söka skydd undan krig, förföljelse och förtryck. De flesta har kommit från Afghanistan, också i dag världens kanske farligaste land. Det är ett land där det just nu pågår raketbeskjutningar mot själva den flygplats dit det är tänkt att deportationer ska ske.

De borde inte bara vara så att de borde få skydd. Många av dem skulle också ha fått det med de svenska regler som var i kraft när de kom eller startade sin resa. Trots löften och utfästelser har de drabbats av stramare regler och ändrad praxis. Det är i ett betydande antal fall de långa handläggningstiderna i sig som har gjort att barn de facto har fråntagits sin rätt till asyl. Det är detta som kräver ett politiskt ansvarstagande.

Utöver de formella, juridiska grunderna, är det också en fråga om att lösa en konkret situation på ett förnuftigt och pragmatiskt sätt. De här unga människorna, deras vänner, deras familjer både i ursprungsländer och i Sverige, utsätts inte bara för en orättmätig oro. Att placera människor i limbo är därtill ett effektivt sätt att underminera den integrationsprocess som är på allas läppar. Desperationen, bristen på fast mark under fötterna, den genererar utmärkt material för allehanda skumraskbolag och kriminella att profitera på.

Varför? Jo, för att såväl regeringsföreträdare som stödpartier och högeropposition vill leka signalpolitik. Bara i förra veckan såg vi hur man inte ens en gång ville göra en liten coronaanpassning av den så kallade gymnasielagen. En mängd åtgärder har vidtagits för att göra livet lite lättare för alla möjliga grupper i denna svåra tid. Men den existentiella problematik som skapas för de här ungdomarna när arbetsmarknaden dyker, den ville man från riksdagens sida inte kännas vid. Det är en systemisk elakhet uppifrån. Den gör Sverige kallare och hårdare. Det är en politik som utgör en skamfläck för vårt land.

Avrundningsvis, herr talman: Det som går att konstatera när man tittar på de olika yrkanden som behandlas i det här betänkandet, det är en politisk konvergens mellan partierna i det framväxande blåbruna blocket. Såväl retorik som förslag blir genomgående inriktade på att peka ut och trycka ned nyanlända och svenskar med invandrarbakgrund.

Vidare vill man lägga ned Jämställdhetsmyndigheten, och Delegationen mot segregation ska avskaffas. Bägge är myndigheter med uppgift att samla fakta, sprida kunskap och följa upp konkreta satsningar. Det är begripligt att detta stör dem som formar sin politiska linje mer för att glädja reaktionära nätkrigare än för att göra Sverige till ett bättre land för fler.

Ett av partierna i det blocket har ju detta som själva sitt existensberättigande och sin livsluft. Vi fick här i dag höra en företrädare för det partiet i något slags ideologiskt delirium, ett slags fusion av en gymnasieuppsats i filosofi och en nynazistisk pamflett. Men att Moderaterna och Kristdemokraterna svansar efter, det är ett tragiskt faktum som ritar om den politiska kartan i Sverige.

Det är en utveckling som behöver möta motstånd. Det motståndet behöver i grunden bygga på annat än regeringens nuvarande politik, som präglas av subventioner till villaägares verandabyggen och resignation inför resursbristen inom välfärden.